

**EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND,
BANJA LUKA**

**Finansijski izvještaji
za period od 01. januara do 30. juna 2020. godine**

SADRŽAJ	Strana
Finansijski izvještaji:	
Bilans uspjeha investicionog fonda	3
Bilans stanja investicionog fonda	4
Izveštaj o promjenama neto imovine investicionog fonda	5
Bilans tokova gotovine investicionog fonda	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 – 27

BILANS USPJEHA INVESTICIONOG FONDA
Za period od 01. januara do 30. juna 2020. godine (U
BAM)

		Period 01. januar 30. jun <u>2020.</u>	Period 01. januar 30. jun <u>2019.</u>
Realizovani prihodi i rashodi	<u>Napomena</u>		
Poslovni prihodi			
Prihod od dividende	5	<u>0</u>	<u>756</u>
Prihod od kamata – na obveznice i depozite	5	<u>18.681</u>	<u>3.618</u>
Prihod od amortizacije diskonta	5	<u>6.879</u>	<u>2.991</u>
<i>Ukupni poslovni prihod</i>		<u>25.559</u>	<u>7.365</u>
Poslovni rashodi			
Naknada Društvu za upravljanje	6	<u>(25.889)</u>	<u>(5.043)</u>
Naknada za troškove platnog prometa	6	<u>(205)</u>	<u>(178)</u>
Naknada banci depozitaru	6	<u>(2.305)</u>	<u>(449)</u>
Rashodi na osnovu kamata		<u>(343)</u>	-
<i>Ukupni poslovni rashod</i>		<u>(28.742)</u>	<u>(5.670)</u>
Poslovni dobitak/gubitak		<u>(3.183)</u>	<u>1.694</u>
Nerealizovani dobitci/gubici fonda – na HOV		<u>(49.133)</u>	<u>16.313</u>
Povećanje/smanjenje neto imovine fonda		<u>(52.316)</u>	<u>18.008</u>

Napomene na narednim stranama čine
sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Uprava Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Društvo") je sastavila priložene finansijske izvještaje Fonda dana 07. jula 2020. godine.

Priloženi finansijski izvještaji će biti dostavljeni Upravnom odboru Društva na davanje mišljenja, a nakon toga i Skupštini Društva na usvajanje.

Potpisano u ime Društva i Fonda:

Tomaž Završnik,
Direktor Društva

M.P.

Dragana Gajić,
Odjeljenje za finansije,
računovodstvo i opšte poslove

EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND

BILANS STANJA INVESTICIONOG FONDA
Na dan 30. juna 2020. godine (U BAM)

	<u>Napomena</u>	<u>30. jun</u> <u>2020.</u>	<u>31. decembar</u> <u>2020.</u>
UKUPNA IMOVINA			
Gotovinski ekvivalenti i gotovina			
Gotovina	5	882.106	92,251
		<u>882.106</u>	<u>92,251</u>
ULAGANJA FONDA			
Ulaganja fonda u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	6	3.027.244	1,281,022
Depoziti i plasmani	7	480.000	240,000
		<u>3.507.244</u>	<u>1,521,022</u>
POTRAŽIVANJA			
Potraživanja po osnovu kamata	8	1.951	104
Potraživanje po osnovu dividende	9	-	1,089
Ostala potraživanja - kupon na obveznice		<u>27.677</u>	=
			<u>1,193</u>
Aktivna vremenska razgraničenja	10	<u>19.739</u>	<u>7,066</u>
		<u>4.436.766</u>	<u>1,621,532</u>
OBAVEZE			
Obaveze po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti		-	9,590
Obaveze prema društvu za upravljanje	11	17.845	4,427
Obaveze po osnovu troškova poslovanja	12	583	230
Obaveze po osnovu članstva (isplate i nerasknjiženo)		<u>14.360</u>	-
			<u>14,247</u>
NETO IMOVINA FONDA	13	<u>4.403.979</u>	<u>1,607,285</u>
Kapital			
Osnovni kapital - udjeli	14	4.420.851	1,571,841
Revalorizacione rezerve po osnovu revalorizacije finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		-17.206	31,927
Neraspoređeni dobitak/gubitak ranijih godina		3.517	738
Dobitak tekuće godine		- 3.183	2,779
Nepokriveni gubitak ranijih godina		-	-
		<u>4.403.979</u>	<u>1,607,285</u>
Broj obračunskih jedinica	13	<u>428.754,3502268</u>	<u>153,513,6946</u>
Vrijednost obračunske jedinice (U BAM)	13	<u>10,27157</u>	<u>10,46997</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE INVESTICIONOG FONDA
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine (U BAM)

		Period koji se završio 30. juna 2020.	Period koji se završio 30. juna 2019.
	Napomena		
Povećanje neto imovine od poslovanja	9	(52.316)	14.146
Realizovani dobitak/gubitak od ulaganja		-3.183	1,694
Revalorizacije rezerve po osnovu HOV		-49.133	12,452
Poveć.neto imov. po osnovu transakcija sa udjelima		2.849.011	470,333
Poveć. neto imovine po osnovu izdatih udjela		2.868.329	477,046
Smanj. neto imovine po osnovu izdatih udjela		19.318	6,713
Ukupno povećanje neto imovine Fonda		2.796.695	484,479
Neto imovina	9	4.403.979	784,196
Na početku perioda		1.607.284	299,717
Na kraju perioda		4.403.979	784,196
Broj udjela Fonda u periodu	9	153.514	29.864
Broj udjela na početku perioda		277.100	46.865
Izdati udjeli u toku perioda		1.860	662
Povučeni udjeli u toku perioda		428.754	76.068
Broj udjela na kraju perioda		153.514	29.864

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS TOKOVA GOTOVINE INVESTICIONOG FONDA
 Za period koji se završava 30. juna 2020. godine (U BAM)

	Period koji se završio 30. juna 2020.	Period koji se završio 30. juna 2019.
Priliv/odliv gotovine iz poslovnih aktivn.	<u>3.019.856</u>	<u>500.798</u>
Prilivi po osnovu uplate udjela	<u>2.878.191</u>	<u>477.046</u>
Prilivi po osnovu kamata	<u>13.133</u>	<u>2.990</u>
Prilivi po osnovu dividendi	<u>1.089</u>	<u>444</u>
Ostali prilivi od operativnih aktivnosti	<u>127.444</u>	<u>20.318</u>
Priliv/odliv gotovine iz operativnih aktivn.	<u>(2.210.712)</u>	<u>(453.380)</u>
Odliv po osnovu troškova banke depozitara	<u>(2.185)</u>	<u>(607)</u>
Odliv po osnovu ulaznih i nakn.za upravljanje	<u>(59.723)</u>	<u>(9.709)</u>
Odliv po osnovu kupovine HOV	<u>(2.013.149)</u>	<u>(383.949)</u>
Odliv po osnovu ulaganja u depozite	<u>(130.000)</u>	<u>(59.000)</u>
Odlivi po osnovu ostalih rashoda	<u>412</u>	<u>17</u>
Odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odliv gotovine po osnovu isplate udjela	<u>(19.290)</u>	<u>(7.420)</u>
Ukupan priliv gotovine	<u>3.019.856</u>	<u>500.798</u>
Ukupan odliv gotovine	<u>(2.230.002)</u>	<u>(460.800)</u>
Neto priliv gotovine u toku perioda	<u>789.854</u>	<u>39.998</u>
Gotovina na početku perioda	<u>92.251</u>	<u>34.631</u>
Gotovina na kraju perioda	<u>882.105</u>	<u>74.630</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka (u daljem tekstu: „Fond“) je osnovan dana 29. septembra 2017. godine kada je Agencija za osiguranje Republike Srpske donijela Rješenje kojim je izdala dozvolu za organizovanje i upravljanje Fondom. Statut Fonda donešen je 4. oktobra 2017. godine od strane Upravnog odbora Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Društvo“). U poslovanju sa inostranstvom Fond posluje pod nazivom „European Voluntary Pension Fund“. Fond je organizovan kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond.

Osnovna djelatnost Fonda je prikupljanje novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate, i ulaganja tih sredstava radi povećanja vrijednosti Fonda. Fond je organizovan kao fond posebne vrste, odnosno posebne imovine, bez svojstva pravnog lica, koju čini zbir sredstava od dobrovoljnih doprinosa i prinosa od investiranih sredstava, umanjnih za naknade koje se naplaćuju od Fonda. Fondom upravlja Društvo. Imovina Fonda je u svojini članova Fonda, srazmjerno njihovom udjelu u imovini. Imovina Fonda je odvojena od imovine Društva.

Poslovanje Fonda se zasniva na odredbama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 13/09 i 107/19, u daljem tekstu „Zakon“), podzakonskim aktima, kao i internim pravilima poslovanja koja su bazirana na ovim zakonskim propisima za koja je dobijena saglasnost Agencije za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu „Agencija“), kao regulatora.

Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, gdje postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju, a moguće je i članstvo u više dobrovoljnih penzionih fondova. Fond predstavlja instituciju kolektivnog investiranja u okviru koje se prikuplja i ulaže penzijski doprinos u različite vrste imovine sa ciljem ostvarenja prihoda i smanjenja rizika ulaganja. Poslove kastodi banke za Fond obavlja Nova banka a.d. Banja Luka. Sjedište Fonda je u Banjoj Luci, u ulici Kralja Petra I Karađorđevića 109/3.

Fond na dan 30. juna 2020. godine nije imao zaposlenih.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Fonda. Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Fonda su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), osim određenih finansijskih instrumenata koji su vrednovani po revalorizovanim iznosima ili fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda, kao što je dalje opisano u računovodstvenim politikama.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Društvo uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Finansijski izvještaji Fonda su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za investicione fondove ("Službeni glasnik RS", broj 106/15, 105/17) i Pravilnikom o sadržini i formi finansijskih izvještaja za investicione fondove ("Službeni glasnik RS", broj 63/16, 115/17). a koji uključuju sljedeće finansijske izvještaje:

1. Bilans stanja investicionog fonda – Izvještaj o finansijskom položaju;
2. Bilans uspjeha investicionog fonda – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu;
3. Izvještaj o promjenama neto imovine investicionog fonda;
4. Bilans tokova gotovine investicionog fonda - Izvještaj o tokovima gotovine;
5. Izvještaj o finansijskim pokazateljima po udjelu ili akciji investicionog fonda;
6. Izvještaj o strukturi ulaganja investicionog fonda;
7. Izvještaj o strukturi imovine investicionog fonda po vrstama imovine;
8. Struktura obaveza investicionog fonda po vrstama instrumenata;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja (nastavak)

9. Izvještaj o realizovanim dobitima (gubicima) investicionog fonda;
10. Izvještaj o nerealizovanim dobitima (gubicima) investicionog fonda, i
11. Izvještaj o transakcijama sa povezanim licima.

U skladu sa Zakonom, Društvo je dužno da vodi poslovne knjige i sastavlja finansijske izvještaje za Fond kao i da do 30. juna tekuće godine, Agenciji za osiguranje Republike Srpske, dostavi godišnji izvještaj o poslovanju, u okviru kojeg, odvojeno prikazuje godišnje finansijske izvještaje za Društvo i finansijske izvještaje za Fond.

S obzirom da Fond nije pravno lice, rukovodstvo Društva smatra da Fond nije u obavezi da predaje svoje finansijske izvještaje nadležnom registru u Republici Srpskoj (APIF), i saglasno navedenom priloženi finansijski izvještaji nisu ni predati nadležnom registru.

Društvo je prilikom sastavljanja bilansa tokova gotovine za Fond, koristilo direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3 uz finansijske izvještaje, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta izvještavanja

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u Konvertibilnim markama (BAM) koja predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS")

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS"), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja ("IFRS", u daljem tekstu zajedno: "Standardi"), koji su bili u primjeni na dan 31. decembra 2014. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske.

Naime, na osnovu odredbi Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 94/15), sva pravna lica sa sjedištem u Republici Srpskoj su u obavezi da u potpunosti primjenjuju IAS, odnosno IFRS, kao i Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete ("IFRS for SMEs"), Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor ("IPSAS"), Međunarodne standarde vrednovanja ("IVS"), Međunarodne standarde za profesionalnu praksu interne revizije, Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, Kodeks etike za profesionalne računovođe i preteća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde ("IASB") i sva preteća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa ("IFAC").

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 94/15), dana 4. oktobra 2017. godine, Upravni odbor Saveza RR RS, donio je „Odluku o utvrđivanju i objavljivanju Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda (IAS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (IFRS)“. Navedenom Odlukom, utvrđuju se i objavljuju prevodi Standarda i tumačenja, izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 31. decembra 2014. godine, koji su objavljeni na internet stranici Saveza RR RS, a koji se počinju primjenjivati u Republici Srpskoj za finansijske izvještaje koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2018. godine. Stupanjem na snagu ove odluke, prestaje da važi Odluka o početku obavezne primjene izdanja IAS/IFRS (objavljenih do 1. januara 2009. godine), iz jula 2010. godine.

Rukovodstvo Društva i Fonda, analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene Standarde i tumačenja izdata nakon 31. decembra 2014. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Fond, ima namjeru da iste primijeni u sastavljanju finansijskih izvještaja nakon što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)

Novi standardi, nove izmjene i nova tumačenja postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, ali nisu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sledeći standardi i izmjene postojećih standarda, su u primjeni.

- IFRS 16 "Zakupi" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene IFRS 9 „Finansijski instrumenti” – Karakteristike plaćanja unaprijed sa negativnim kompenzacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unapređenja IFRS (period 2015 - 2017)" koja su rezultat godišnjeg unapređenja IFRS (IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 i IAS 23) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene IAS 19 „Primanja zaposlenih” – izmjene, smanjenje ili izmirenje planova naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene IAS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate” – Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- IFRIC 23 „Neizvjesnost u tretmanu poreza na dobit" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji nove standarde i nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, prije nego budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda, su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

- IFRS 17 „Ugovori o osiguranju" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021. godine),
- Izmjene IFRS 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji" i IAS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" - Prodaja ili učešće u imovini između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (datum stupanja na snagu odgođen na neodređeno vrijeme, dok istraživački projekat metoda kapitala bude ustanovljen),
- Izmjene IFRS 3 "Poslovne kombinacije" – Definicija poslovanja (na snazi za poslovne kombinacije gde datum sticanja pada na dan ili nakon početka prvog godišnjeg perioda izvještavanja, koji počinje na dan ili nakon 1. januara 2020. godine, kao i za sticanje imovine na dan ili nakon dana početka tog perioda),
- Izmjene IFRS 9 „Finansijski instrumenti", IAS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje" i IFRS 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanje" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine),
- Izmjene IAS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja" i IAS 8 "Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procena i greške" – Definicija materijalnog značaja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine),
- Izmjene Upućivanja na Konceptualni okvir u Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od dividendi, prihode od kamata i amortizacije premije (diskonta) po osnovu HOV sa fiksnim rokom dospijeća i ostale poslovne prihode.

Realizovani dobitak obuhvata realizovane dobitke po osnovu prodaje hartija od vrijednosti, realizovane dobitke po osnovu kursnih razlika i ostale realizovane dobitke. Prihodi od dividendi se evidentiraju kad se ostvari pravo na dividendu. Prihodi od kamata i amortizacije premije (diskonta) po osnovu hartija od vrijednosti ("HOV") sa fiksnim rokom dospijeća predstavljaju prihode koje fond ostvaruje po osnovu dužničkih hartija od vrijednosti i po osnovu depozita i amortizovani dio razlike nominalne i tržišne cijene hartija od vrijednosti.

Ostali poslovni prihodi podrazumijevaju ostale poslovne prihode koji nisu sadržani u naprijed navedenim prihodima.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi se evidentiraju u trenutku njihovog nastanka i sastoje se od naknade Društvu po osnovu upravljanja, troškova kupovine i prodaje ulaganja i naknade kastodi banci za troškove platnog prometa i troškove po osnovu pružanja kastodi usluga po ugovoru. Svi troškovi koji se isplaćuju na teret imovine Fonda definisani su Pravilnikom o naknadama, koji je odobren od strane Agencije.

Naknada Društvu za upravljanje Fondom

Društvo mjesečno fakturiše Fondu naknadu za upravljanje i ulaznu naknadu. Naknada za upravljanje se utvrđuje prilikom svakog obračuna neto vrijednosti imovine Fonda, a koji je usaglašen između Društva i kastodi banke. Za iznos ulazne naknade se umanjuje vrijednost svake uplate u Fond prije pretvaranja u obračunske jedinice. Kastodi banka kontroliše obračun koji je Društvo sastavilo, potvrđuje ga i odgovorna je za tačnost obračuna. Naknada prilikom uplate penzijskih doprinosa (ulazna naknada) obračunava se jednokratno, i to kao procenat u odnosu na pojedinačnu uplatu, po stopi do maksimalno 1.9% od ukupno izvršenih uplata. Za članove penzijskog plana, naknada prilikom uplate penzijskih doprinosa obračunava se procentualno od ukupne vrijednosti uplaćenih penzijskih doprinosa koje je organizator penzijskog plana uplatio za članove tog plana, najviše do 1.9% od vrijednosti izvršene uplate.

Naknada Društvu za upravljanje Fondom obračunava se najviše do 2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda. Naknada se obračunava svakog dana, i to kao procenat podijeljen sa 365.25 uzimajući kao osnovicu neto vrijednost imovine Fonda. Neto vrijednost imovine Fonda predstavlja vrijednost imovine umanjenu za iznos obaveza. Na kraju svakoga mjeseca, Društvo naplaćuje od Fonda iznos koji predstavlja zbir svih dnevnih vrijednosti naknada za taj mjesec. Naknada za prenos računa člana Fonda predstavlja naknadu za troškove prenosa računa u Fond kojim upravlja drugo Društvo i obračunava se kao umanjjenje sredstava za iznos stvarnih troškova, s tim što naknada ne može biti obračunata u visini većoj od iznosa koji propiše Agencija.

Naknada kastodi banci

Naknada kastodi banci obračunava se po Tarifniku kastodi usluga, i to: 0.15% na iznos imovine do 10 miliona BAM, odnosno 0.125% na iznos imovine preko 10 miliona BAM. Od 1. jula 2018. godine naknade kastodi banke su uvećane za PDV po stopi 17%.

3.3. Realizovani dobitci i gubici

Realizovani gubitak obuhvata realizovane gubitke na prodaji hartija od vrijednosti, realizovane gubitke po osnovu kursnih razlika i ostale realizovane gubitke.

Realizovani dobitak od prodaje ulaganja se iskazuje ako se prodaja izvrši po cijenama koje su više u odnosu na nabavnu vrijednost ulaganja. U obrnutom slučaju biće evidentiran realizovani gubitak.

Prilikom knjigovodstvenog evidentiranja prodaje ulaganja, isknjižavaju se i svi nerealizovani dobitci i gubici koji se odnose na to ulaganje, bilo da su iskazani na računima uspjeha ili u revalorizacionim rezervama. Oni prodajom postaju realizovani i uključuju se u obračun ukupnog dobitka ili gubitka ostvarenog prodajom ulaganja iz portfelja.

Ostali prihodi i rashodi se knjiže po načelu uzročnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Nerealizovani dobici i gubici

Promjene fer vrijednosti se evidentiraju na kontima ispravke vrijednosti i nerealizovanih dobitaka, odnosno gubitaka za hartije koje su klasifikovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, odnosno ispravke vrijednosti i revalorizacionih rezervi za hartije klasifikovane kao raspoložive za prodaju.

3.5. Vrijednost imovine, obračun neto vrijednosti imovine i utvrđivanje vrijednosti obračunske jedinice Fonda

Upravni odbor Agencije, na sjednici održanoj 30. novembra 2017. godine, donio je Pravilnik o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu "Pravilnik", "Službeni glasnik RS", broj 113/17) i na sjednici 27. aprila 2018 godine, Pravilnik o izmjenama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda ("Službeni glasnik RS", broj 43/18).

Imovina Fonda

U skladu sa Pravilnikom, ukupnu vrijednost imovine Fonda na dan vrednovanja čini zbir vrijednosti svih vrsta imovine propisanih Zakonom, i to:

- 1) hartije od vrijednosti iz portfelja Fonda,
- 2) nekretnine u vlasništvu Fonda,
- 3) depoziti novčanih sredstava Fonda kod banaka,
- 4) novčana sredstva Fonda na računu kod kastodi banke, i
- 5) potraživanja Fonda.

Vrijednost imovine Fonda na dan vrednovanja se utvrđuje u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, računovodstvenim politikama i Pravilnikom.

Neto vrijednost imovine Fonda

Obaveze Fonda predstavljaju obaveze nastale po osnovu

- 1) ulaganja imovine Fonda,
- 2) uplate i isplate obračunskih jedinica,
- 3) naknada Društvu,
- 4) naknada kastodi banci, i
- 5) naknade troškova koje padaju na teret Fonda u skladu sa Zakonom.

Neto vrijednost imovine Fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se vrijednost ukupne imovine umanjí za obaveze Fonda.

Obračunske jedinice Fonda

Ukupna vrijednost svih obračunskih jedinica Fonda, jednaka je neto vrijednosti imovine Fonda. Obračunske jedinice mogu se izraziti u dijelovima. Najniža jedinstvena početna vrijednost obračunske jedinice za Fond, iznosi 10 BAM. Vrijednost obračunske jedinice Fonda, na dan vrednovanja, utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine Fonda izražene u BAM sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Vrijednost obračunske jedinice Fonda, na dan vrednovanja iskazuje se na pet decimalnih mjesta.

Uplaćeni penzijski doprinosi pretvaraju se u obračunske jedinice istog dana kada su uplaćeni, evidentiranjem jedinica na individualnom računu člana Fonda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Dobrovoljni penzijski doprinosi članova Fonda

Član Fonda može biti domaće i strano punoljetno fizičko lice. Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju. Društvo za svakog člana Fonda koji ima zaključen ugovor o članstvu u Fondu, odnosno zaključen ugovor o penzijskom planu, otvara i vodi individualni račun.

Novčana sredstva kojima Fond raspolaže prikupljaju se uplatom penzijskih doprinosa koja u Fond uplaćuje obveznik uplate. Minimalni iznos penzijskih doprinosa za uplatu u Fond je 10 BAM. Uplata penzijskih doprinosa je dobrovoljna, i ne obavezuje člana Fonda - obveznika uplate na određenu dinamiku uplata.

Uplaćeni penzijski doprinos konvertuje se u investicione jedinice istog dana kad je uplaćen i pripisuje se na individualni račun svakog člana za koga je izvršena uplata. Stanje broja investicionih jedinica na individualnom računu člana fonda uvećava se za nove uplate. Investiciona jedinica predstavlja srazmjerni obračunski udio u ukupnoj neto imovini fonda.

U skladu sa Zakonom, pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima član fonda stiče sa navršениh 58 godina života, bez obzira na period akumuliranja sredstava u Fondu, odnosno sa navršene 53 godine života i najmanje pet godina uplaćivanja doprinosa u kontinuitetu ili 60 mjesečnih uplata. Izuzetno, pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima može se ostvariti i prije pomenutih uslova, u slučaju vandrednih troškova liječenja ili trajne nesposobnosti za rad. Povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima član Fonda mora početi najkasnije sa navršениh 70 godina života.

U slučaju smrti člana Fonda, sredstva na njegovom računu pripadaju nasljedniku kojeg je on odredio u pristupnoj izjavi u trenutku stupanja u članstvo u Fond, odnosno sredstva se prenose u skladu sa zakonom u nasljeđivanju, ukoliko član nije Društvu dostavio ime (jednog ili više) nasljednika, po sopstvenom izboru.

Sredstva koja su akumulirana na računu člana Fonda mogu se povući jednokratnom ili programiranom isplatom. Ako je akumulirani iznos u trenutku ostvarivanja prava na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima manji od 2,000 BAM ukupan iznos mora biti jednokratno isplaćen. Programirana isplata podrazumijeva da član Fonda u ugovoru sam odredi mjesečni iznos i period u kome će mu akumulirana sredstva biti isplaćivana sve do trenutka isplate cjelokupnog iznosa koji je na njegovom računu prethodno akumuliran.

Imovina Fonda investira se u cilju ostvarivanja prihoda za članove Fonda. Prinos od investiranja ukupnih sredstava Fonda (nakon odbitka naknada za upravljanje i troškova investiranja) pripada svakom članu Fonda srazmjerno broju njegovih investicionih jedinica. Društvo ne garantuje minimalni garantovani prinos Fonda, tako da član Fonda preuzima rizik ulaganja.

Osnovna načela investicione politike Fonda

Imovina Fonda investira se u skladu sa sljedećim načelima:

- načelo sigurnosti imovine Fonda – ulaganjem u hartije od vrijednosti emitentata sa visokim kreditnim rejtingom,
- načelo diversifikacije portfelja – ulaganjem u hartije od vrijednosti koje se razlikuju prema vrsti i emitentima, kao i prema drugim obilježjima,
- načelo likvidnosti - ulaganjem hartije od vrijednosti koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj cijeni, i
- načelo profitabilnosti - ulaganjem u hartije od vrijednosti koje, uz uvažavanje prethodno navedenih načela, donose potencijalno najveći prinos.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Fonda, od momenta kada je Fond ugovornim odredbama vezan za instrument.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Fond izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Fond ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

(a) Finansijska imovina

Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje se priznavati na datum trgovanja kada je kupoprodaja finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenim prema konvencijama na predmetnom tržištu, i inicijalno je mjerena po fer vrijednosti, uključujući transakcione troškove. U skladu sa IAS 39, finansijska imovina je klasifikovana u sljedeće kategorije: finansijska imovina "po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha", finansijska imovina "raspoloživa za prodaju", finansijska imovina "u posjedu do dospelja", te "dati krediti i potraživanja".

Klasifikacija zavisi od prirode i svrhe finansijske imovine, i određena je u trenutku inicijalnog priznavanja.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna amortizovanog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamate tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduća novčana primanja knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine, ili gdje je to moguće, kraćeg perioda. Prihodi se priznaju na bazi efektivne kamatne stope za kredite i potraživanja i dužničke instrumente, izuzev za one koji su iskazani po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Otkupivi dužnički vrijednosni papiri držani od strane Fonda, a kojima se trguje na aktivnom tržištu, su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju i prezentuju se po fer vrijednosti, koristeći se tekućom tržišnom vrijednosti nekog drugog instrumenta koji je suštinski jednak ili se bazira na očekivanim novčanim tokovima imovine koja predstavlja osnov ulaganja. Ulaganja za koja nije moguće realno utvrditi fer vrijednost se mjere po trošku.

Dobici i gubici koji nastaju zbog promjene fer vrijednosti direktno utiču na kapital, odnosno na nerealizovane dobitke/gubitke od HoV raspoloživih za prodaju, sa izuzetkom umanjena za imparitetne gubitke, kamate obračunate koristeći metod efektivne kamatne stope i dobitak ili gubitak na monetarnu imovinu od kursnih razlika, koji se direktno priznaju u bilans uspjeha perioda.

Kada se takva imovina prodaje, ili je izložena trajnom smanjenju vrijednosti, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno ostvaren po fer vrijednosti za ulaganja je uključen u prihode i rashode perioda. Instrumenti kapitala klasifikovani kao raspoloživi za prodaju koji ne kotiraju na aktivnom berzanskom tržištu, i čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi, su vrednovani prema istorijskom trošku umanjenom za obezvrjeđenje.

Fer vrijednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju izraženih u stranoj valuti se određuje u toj valuti i preračunava se po važećoj kursnoj stopi na dan bilansa stanja. Promjena u fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kursa i koja rezultuje promjeni amortizovanog troška sredstva, priznaje se u bilansu uspjeha, dok se ostale promjene priznaju kao promjene u ostalom ukupnom rezultatu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (nastavak)

(a) Finansijska imovina (nastavak)

Finansijska sredstva koja se drže do dospijea

Obveznice sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokom dospijea, za koje Fond ima pozitivnu namjeru i mogućnost da ih čuva do dospijea, klasifikuju se kao imovina u posjedu do dospijea. Evidentiraju se po trošku amortizacije koristeći metodu efektivne kamatne stope, umanjenoj za umanjenje vrijednosti, sa prihodom koji se priznaje na bazi efektivnog prihoda.

Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani sastoje se od oročenih novčanih depozita kod poslovnih banaka na period duži od godinu dana. Oročena novčana sredstva u bankama su vrednovana u visini deponovanih sredstava na dan bilansa stanja.

Dati krediti i potraživanja

Potraživanja od kupaca, krediti i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti i potraživanja. Krediti i potraživanja vrednuju se po amortizovanom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za procijenjeno umanjenje vrijednosti. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje bi priznavanje prihoda bilo nematerijalno.

Potraživanja su prikazana po njihovoj nominalnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja. Ispravka vrijednosti potraživanja vrši se indirektno za iznos dospjelih potraživanja koja nisu naplaćena u određenom periodu od datuma dospijea za plaćanje, što su, prema procjeni menadžmenta baziranoj na istorijskim dokazima o iznosu s tim u vezi nastalih gubitaka, potraživanja koja nisu naplaćena preko godinu dana. Direktno otpis potraživanja se vrši u slučajevima kada je nemogućnost naplate izvjesna i dokumentovana. Potraživanja koja su predmet kompenzacije se ispravljaju po neto principu.

Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani odnose se na oročena sredstva u bankama na period kraći od godinu dana, i evidentirana su u visini deponovanih novčanih sredstava na dan bilansa stanja.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju gotovinu u blagajni, depozite kod komercijalnih banaka, kao i visoko likvidna sredstva koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

Umanjenja finansijske imovine

Finansijska imovina, osim imovine iskazane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, procijenjena je za indikatore umanjenja na svaki datum izvještaja o finansijskom položaju. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije izmijenjeni.

Za akcije koje ne kotiraju na berzi, a klasifikovane su kao raspoložive za prodaju, značajan ili produžen pad u fer vrijednosti vrijednosnog papira ispod njegovog troška smatra se objektivnim dokazom umanjenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se zavrava 30. juna 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (nastavak)

(a) Finansijska imovina (nastavak)

Umanjenja finansijske imovine (nastavak)

Za svu ostalu finansijsku imovinu, uključujući otkupive hartije od vrijednosti klasifikovane kao raspoložive za prodaju, i potraživanja po finansijskom zajmu, objektivan dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske teškoće izdavaoca ili korisnika; ili
- propust ili delikvencija u otplati kamate ili glavnice; ili
- mogućnost da će dužnik doći u stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Za određene kategorije finansijske imovine, kao što su potraživanja od kupaca, sredstva za koja je procijenjeno da nisu umanjena, naknadno se procjenjuju na umanjenje na kolektivnoj osnovi. Objektivan dokaz umanjenja portfolija potraživanja uključuje prethodno iskustvo Fonda u naplati, kašnjenje u naplati nakon perioda dospijeca, kao i promjene u nacionalnim ili lokalnim ekonomskim uslovima koji su u uzajamnoj vezi sa neizvršenjem potraživanja. Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva. Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je umanjena za gubitke umanjenja direktno za svu finansijsku imovinu, osim za potraživanja gdje je knjigovodstvena vrijednost umanjena kroz upotrebu rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Kada nije moguće naplatiti potraživanja od kupaca, onda su ista otpisana na teret rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Naknadni povrati iznosa koji su prethodno otpisani se oprihoduju u korist rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti rezervisanja za umanjenje vrijednosti evidentiraju se u izvještaju o dobitku i gubitku.

Sa izuzetkom hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, ako se, u narednom periodu, iznos gubitaka od umanjenja vrijednosti smanji, i to smanjenje se odnosi na događaj koji je nastao nakon što je umanjenje priznato, prethodno priznat gubitak umanjenja može se priznati kroz izvještaj o ukupnom rezultatu u mjeri koja neće rezultovati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno. Hartije od vrijednosti – ulaganja raspoloživih za prodaju, gubici od umanjenja, prethodno priznatih kroz izvještaj o ukupnom rezultatu, ne poništavaju se kroz izvještaj o ukupnom rezultatu. Bilo koje uvećanje u fer vrijednosti nakon gubitka umanjenja je priznato direktno u kapital.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Fond će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu, ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Fond ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Fond nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

(b) Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale obaveze.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za troškove koji se direktno mogu pripisati transakciji. Nakon početnog priznavanja, finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata umanjena za otplate i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze su iskazane po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Fond ispuni obavezu, ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Porezi i doprinosi iz rezultata

(b) Finansijske obaveze (nastavak)

Tekući porez na dobitak

Porez na dobitak obuhvata tekući porez na dobitak i odložene poreze na dobitak. Obzirom da Fond nije organizovan kao pravno lice, onda nije ni obveznik poreza na dobit.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva i Fonda korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Ispravka vrijednosti potraživanja

U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvjeđenja za sumnjiva potraživanja Fond se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom i promjenama u uslovima plaćanja.

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Fond ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će odliv resursa koje stvaraju ekonomske dobiti biti potreban da se izmiri obaveza i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze.

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Fonda je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva i Fonda vrši procjenu rizika i, u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva i Fonda, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

5. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	30. jun	U BAM
	2020.	31. decembar
	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Žiro račun u domaćoj valuti	882.106	92,251
	<u>882.106</u>	<u>92,251</u>

6. ULAGANJA FONDA U FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

	30. jun	U BAM
	2020.	31. decembar
	<u>2020.</u>	<u>2019.</u>
Nabavna vrijednost ulaganja u HoV raspoloživih za prodaju:		
- obveznice	2.992.420	1,222,949
- akcije	<u>52.029,88</u>	<u>26,146</u>
	<u>3.044.450,44</u>	<u>1,249,095</u>
Svođenje na fer vrijednost sredstva raspoloživih za prodaju:		
- obveznice	(17.207)	4,262
- akcije	<u>(22.494)</u>	<u>(401)</u>
	<u>5.287,00</u>	<u>3,861</u>
	<u>3.027.243</u>	<u>226,015</u>

U toku prve polovine 2020. godine sledeće odluke o investiranju imovine EPF-a, donete od strane Izvršnog odbora Društva, su bile važeće: Odluka o kupovini obveznica čiji je emitent Republika Srpska broj: IO-21-5/19 od 23.12.2019. godine u kojoj su navedene sve do tada emitovane i listirane obveznice čiji je emitent Republika Spska, kao i Odluka o kupovini obveznica RSBD-O17 broj IO-1-8/20 od 21.01.2020. godine, o kupovini obveznica emitenta RS u primarnoj emisiji koja nije realizovana. U toku drugog kvartala su donete odluke o kupovini obveznica budžetskog deficita RSBD-O18, RSBD-O19 i RSBD-O20 koje su realizovane broj IO-7-1/20 i IO-11-3/20 , kao i odluka o kupovini akcija TLKM-R-A broj IO-10-2/20.

Svođenje na fer vrijednost sredstava raspoloživih za prodaju predstavlja efekte svođenja vrijednosti sredstava raspoloživih za prodaju na njihovu fer vrijednost, obračunatu u skladu sa odredbama Pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (Napomena 3.5)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koja se završava 30. juna 2020. godine

6. ULAGANJA FONDA U FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU (nastavak)

Najznačajnija ulaganja u HoV klasifikovane kao HoV raspoložive za prodaju na dan 30. juna 2020. godine su:

	30. jun 2020.	U BAM 31. decembar 2019.
(a) Ulaganja u akcije:		
Telekomunikacije Republike Srpske a.d. Banja Luka	52.030	26.146
<i>Svođenje na fer vrijednost sredstva raspoloživih za prodaju</i>	<u>5.287</u>	<u>2.985</u>
Ukupna ulaganja u akcije:	<u>57.317</u>	<u>29.131</u>
(b) Ulaganja u obveznice:		
RSBD-O11	28.979	29.185
RSBD-O15	40.083	40.087
RSBD-O18	38.313	-
RSBD-O19	95.764	-
RSBD-O20	452.932	-
RSDS-O-H	26.915	29.998
RSOD-O-A	10.173	1.867
RSRS-O-A	76.558	12.732
RSRS-O-B	13.265	13.213
RSRS-O-C	27.263	27.150
RSRS-O-D	117.018	23.425
RSRS-O-E	61.846	49.072
RSRS-O-F	110.217	48.438
RSRS-O-G	226.594	38.025
RSRS-O-H	99.091	46.373
RSRS-O-I	185.852	155.456
RSRS-O-J	301.827	125.673
RSRS-O-K	316.810	249.346
RSRS-O-L	316.857	243.254
RSRS-O-M	446.063	89.657
	2.992.420	<u>1.222.949</u>
<i>Svođenje na fer vrijednost ulaganja u obveznice</i>	<u>-22.494</u>	<u>28.942</u>
Ukupna ulaganja u obveznice:	2.969.926	<u>1.251.891</u>
Ukupno finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	<u>3.027.243</u>	<u>1.281.022</u>

(b) Ulaganja u obveznice :

Ulaganja u obveznice Republike Srpske za izmirenje ratne štete (serije 1 – 13) sa stanjem na dan 30. juna 2020. godine u ukupnom iznosu 2.278.299 BAM se odnose na kupovinu dugoročnih obveznica Republike Srpske, za izmirenje ratne štete. Nominalna vrijednost obveznice je 1 BAM, a nominalna kamatna stopa je 1.5% na godišnjem nivou i računa se na ostatak glavnice uz primjenu linearnog modela obračuna kamate, na bazi stvarnog broja dana. Navedene obveznice su kupovane uz prinos do dospijeaća u rasponu od 2.0% do 4.72%. Rok dospijeaća je 14 godina od dana emisije obveznica, uz grejs period isplate glavnice od četiri godine (uračunat u rok otplate). Isplata kamate se vrši u godišnjim anuitetima. Po isteku grejs perioda vlasnik obveznice ima pravo na proporcionalni dio glavnice i pripadajući dio kamate obračunate na preostali dio glavnice, koji se isplaćuje jednom godišnje.

Ulaganje u obveznice – izmirenje obaveze prema dobavljačima (serija 1) sa stanjem na dan 30. juna 2020. godine iznosi 10,148 BAM. Nominalna vrijednost obveznice je 1 BAM, a nominalna kamatna stopa je 1.5% na godišnjem nivou i računa se na ostatak glavnice uz primjenu linearnog modela obračuna kamate, na bazi stvarnog broja dana. Navedene obveznice su kupovane uz prinos do dospijeaća od 4.05%. Rok dospijeaća je 15 godina od dana emisije obveznica, uz grejs period isplate glavnice od pet godina (uračunat u rok otplate). Isplata kamate se vrši u godišnjim anuitetima. Po isteku grejs perioda vlasnik obveznice ima pravo na proporcionalni dio glavnice i pripadajući dio kamate obračunate na preostali dio glavnice, koji se isplaćuje jednom godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

6. ULAGANJA FONDA U FINANSIJSKA SREDSTVA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU (nastavak)

Ulaganje u obveznice – budžetski deficit (serije 11,15, 18, 19 i 20) sa stanjem na dan 30. juna 2020. godine iznosi 654.843 BAM. Nominalna vrijednost obveznice je 1,000 BAM, a nominalna kamatna stopa je 4% za seriju 11 i 2,3% za seriju 15 na godišnjem nivou i 3,2% za serije 18,19 i 20. Isplata glavnice se vrši jednokratno, po dospijeću, po isteku roka od 10 ili 5 godina. Kamata se obračunava na glavicu i isplaćuje jednom godišnje.

7. DEPOZITI I PLASMANI

	30. jun 2020.	U BAM 31. decembar 2019.
Komercijalna Banka a.d. Banja Luka	126.000	106.000
MF Banka a.d. Banja Luka	124,000	134,000
Addiko Banka a.d. Banja Luka	230,000	-
	<u>480.000</u>	<u>240.000</u>

Depoziti i plasmani Fonda koji na dan 30. juna 2020. godine, iznose 480,000 BAM, predstavljaju novčane depozite kod poslovnih banaka, plasirane uz kamatnu stopu koja se kreće u rasponu od 1.25% do 1.9% na godišnjem nivou.

8. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU KAMATA

	30. jun 2020.	U BAM 31. decembar 2019.
Potraživanja po osnovu kamata na oročene depozite	<u>408</u>	<u>104</u>
Potraživanja na osnovu kamata na obveznice	<u>1.544</u>	-
	<u>1.951</u>	<u>104</u>

9. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DIVIDENDE

	30. jun 2020.	U BAM 31. decembar 2019.
Potraživanja po osnovu dividende od Telekomunikacije Republike Srpske a.d. Banja Luka	<u>-</u>	<u>1.089</u>
	<u>-</u>	<u>1.089</u>

10. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	30. jun 2020.	U BAM 31. decembar 2019.
Obračunata pripadajuća kamata na obveznice	<u>19.739</u>	<u>7.066</u>
	<u>19.739</u>	<u>7.066</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

11. OBAVEZE PREMA DRUŠTVU ZA UPRAVLJANJE

	30. jun 2020.	U BAM 31. decembar 2019.
Obaveze prema Društvu za ulaznu naknadu	11.300	1,849
Obaveze prema Društvu za naknadu za upravljanje	<u>6.544</u>	<u>2,578</u>
	<u>17.485</u>	<u>4,427</u>

12. OBAVEZE PO OSNOVU TROŠKOVA POSLOVANJA

	30. jun 2020.	U BAM 31. decembar 2019.
Obaveze prema banci depozitaru	<u>583</u>	<u>230</u>
	<u>583</u>	<u>230</u>

13. NETO IMOVINA FONDA

Na dan 30. juna 2020. godine neto vrijednost imovine Fonda je iznosila 4.403.979 BAM (2019. godine – 1,607,285 BAM), broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 428.754,3502268 (2019. godine - 153.513,69463960), a njihova pojedinačna vrijednost je bila 10,27157 BAM (2019. godine - 10.46997 BAM).

14. OSNOVNI KAPITAL – UDJELI

Fond je osnovan dana 29. septembra 2017. godine kada je Agencija za osiguranje Republike Srpske donijela Rješenje kojim je izdata dozvola za organizovanje i upravljanje Fondom. Statut Fonda donesen je 4. oktobra 2017. god od strane Upravnog odbora Društva za upravljanjem Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. U poslovanju sa inostranstvom Fond posluje pod nazivom „European Voluntary Pension Fund“. Fond je organizovan kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond.

Struktura osnovnog kapitala - udjela Fonda na dan 30. juna 2020. godine je bila sljedeća:

	30. jun 2020.	U BAM 31. decembar 2019.
Osnovni kapital – udjeli na početku perioda	2.849.011	295,118
Povećanje kapitala-udjela u toku perioda	2.868.329	1.293,522
Smanjenje kapitala-udjela u toku perioda	<u>(19.318)</u>	<u>(16,799)</u>
Osnovni kapital – udjeli na kraju perioda	<u>2.796.695</u>	<u>1.571.841</u>
Broj udjela na početku perioda	153.514	29.864
Povećanje broja udjela u toku perioda	277.100	125,279.29
Smanjenje broja udjela u toku perioda	<u>1.860</u>	<u>(1,629.75)</u>
Broj udjela na kraju perioda	<u>428.754</u>	<u>153.513.70</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

15. OSNOVNI KAPITAL – UDJELI (nastavak)

Tabela kretanja na kapitalu za godine koje su se završile 30. juna 2020. i 31. decembra 2019. godine je sljedeća:

	<u>Osnovni kapital - udjeli</u>	<u>Revalorizacione rezerve</u>	<u>Neraspoređeni dobitak</u>	<u>U BAM Ukupno</u>
Stanje, 1. januar 2019.				
Povećanje kapitala-udjela u toku perioda	1.293.522	-	-	1.293.522
Smanjenje kapitala-udjela u toku perioda	(16,799)	-	-	(16,799)
Efekti svođenja finansijskih sredstava na fer vrijednost	-	28.066	-	28,066
Neto rezultat poslovanja	∓	∓	2,779	2,779
Stanje, 31. decembar 2019.	<u>1.571.841</u>	<u>31.927</u>	<u>3.517</u>	<u>1.607.285</u>
Povećanje kapitala-udjela u toku perioda	2,868,329			2,868,329
Smanjenje kapitala-udjela u toku perioda	(19,318)			(19,318)
Efekti svođenja finansijskih sredstava na fer vrijednost		17,206		17,206
Neto rezultat poslovanja			(3,183)	(3,183)
Stanje, 30. jun 2020.	<u>4,420,851</u>	<u>(17,206)</u>	<u>(3,183)</u>	<u>4,403,979</u>

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju na dan 30. juna 2020. godine iznose -17.206 BAM i predstavljaju akumulirane nerealizovane gubitke po osnovu promjene fer vrijednosti finansijskih sredstava (hartija od vrijednosti) Fonda koja su klasifikovana kao "finansijsko sredstva raspoloživa za prodaju", a u skladu sa IAS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmjeravanje", po kojem se dobitak ili gubitak koji se javlja usljed promjene fer vrijednosti finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju treba priznati direktno u kapital, odnosno kao dio revalorizacionih rezervi.

16. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Fond nema status pravnog lica, već je Fond organizovan od strane Društva koje njime upravlja, kao institucija za prikupljanje novčanih sredstava (uplatom članova) i njihovim investiranjem, a sve u cilju što većeg prinosa od uloženi sredstava.

Shodno tome, Fond nema poslovnih transakcija sa povezanim stranama, osim sa Društvom za upravljanje koje ga je i osnovalo (organizovalo). To su isključivo odnosi definisani Zakonom, koji se odnose na obaveze Fonda prema Društvu za ulazne naknade prilikom uplate doprinosa i naknada za upravljanje.

	<u>Period koji se završava 30. juna 2020.</u>	<u>U BAM Period koji se završava 30. juna 2019.</u>
BILANS USPJEHA		
Poslovni rashodi:		
- Naknada Društvu za upravljanje	<u>25.889</u>	<u>1.884</u>
	<u>30. juna 2020.</u>	<u>30. juna 2019.</u>
BILANS STANJA		
Obaveze za ulaznu naknadu i naknadu za upravljanje:		
- Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom	<u>17.845</u>	<u>4,427</u>
Ukupno obaveze	<u>17.845</u>	<u>4,427</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završava 30. juna 2020. godine

17. SUDSKI SPOROVİ

Na dan 30. juna 2020. godine Fond nije imao sudskih sporova u kojima je tužena strana, niti je vodio sudske sporove protiv svojih dužnika.

18. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

18.1. Upravljanje rizikom kapitala

Rukovodstvo Društva razmatra kapitalni rizik, na osnovama ublažavanja rizika i uvjerenja da će Fond biti u mogućnosti da održi princip stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući povećanje profita vlasnika, preko optimizacije duga i kapitala. Obzirom da Fond nema obaveza po osnovu kredita, struktura kapitala Fonda sastoji se od gotovine i gotovinskih ekvivalenata i kapitala koji se pripisuje vlasnicima, a koji uključuje osnovni kapital - udjele, rezerve, kao i neraspoređenu dobit.

Lica koja kontrolišu finansije na nivou Fonda i Društva ispituju strukturu kapitala na godišnjem nivou. Ne postoje nikakvi eksterno nametnuti zahtjevi u vezi sa strukturom kapitala koje Fond mora da ispoštuje.

18.1.1. Racio ukupne zaduženosti prema kapitalu

Pokazatelji zaduženosti Fonda sa stanjem na kraju perioda bili su sljedeći:

	<u>30. jun 2019.</u>	<u>31. decembra 2019.</u>
Zaduženost (a)	-	-
Gotovina	<u>(882.106)</u>	<u>(92.251)</u>
Neto zaduženost	<u>(882.106)</u>	<u>(92.251)</u>
Kapital(b)	<u>4.403.979</u>	<u>1.607.285</u>
<i>Racio ukupnog dugovanja prema kapitalu</i>	<i><u>nije primjenjivo</u></i>	<i><u>nije primjenjivo</u></i>

(a) Zaduzenost Fonda bi trebalo da se odnosi na dugoročne i kratkoročne finansijske obaveze (kredite), kojih Fond nema na dan 30. juna 2020. godine, i

(b) Kapital uključuje osnovni kapital - udjele, rezerve i neraspoređeni dobitak.

18.1.2. Kategorije finansijskih instrumenata

Kategorije finansijskih instrumenata su prikazane u narednoj tabeli:

	<u>30. juna 2020.</u>	<u>31. decembra 2019.</u>
Finansijska imovina		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	882.106	92,251
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	3.027.244	1,281,022
Depoziti	480.000	240,000
Potraživanja	<u>27.677</u>	<u>1,193</u>
Ukupno finansijska imovina	<u>4.417.027</u>	<u>1,614,466</u>
Finansijske obaveze		
Obaveze po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti	-	9,590
Obaveze prema društvu za upravljanje	17.845	4,427
Obaveze po osnovu troškova poslovanja	583	230
Obaveze po osnovu članstva – nerasknjižene uplate	<u>14.360</u>	<u>-</u>
	<u>32.788</u>	<u>14,247</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završio 30. juna 2020. godine

18. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

18.2. Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Aktivnosti Fonda izlažu ga različitim rizicima: tržišnom riziku (koji obuhvata rizik od promjene kursa stranih valuta, rizik od promjene kamatnih stopa i rizik od promjene cijena), kreditnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku i riziku usklađenosti poslovanja s propisima.

Upravljanje rizicima Fonda je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Fonda u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta. Upravljanje rizicima definisano je računovodstvenim politikama Fonda i Pravilima za sprovođenje procesa investiranja imovine Fonda.

Društvo nastoji da pravilnim upravljanjem sredstvima Fonda njegovim članovima obezbijedi dugoročnu sigurnost, očuvanje imovine kao i optimalni rast u odnosu na preuzeti rizik.

Rizici predstavljaju vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Fonda. Politike upravljanja rizicima obuhvataju tržišni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti.

1) Tržišni rizik

a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Investiciona politika Fonda je konzervativna, okrenuta prije svega ka dužničkim hartijama od vrijednosti i depozitima sa fiksnim prinosima i, prilikom ulaganja, prvenstveno se vodi računa o sigurnosti imovine Fonda, odnosno njenom očuvanju, a potom o profitabilnosti ulaganja.

Tržišnim rizikom Fonda će se upravljati kroz diverzifikaciju portfolia ulaganja prema propisanim maksimalnim visinama ulaganja imovine u pojedine kategorije.

Prema investicionoj politici Fonda imovina fonda se pretežno ulaže u dugoročne dužničke instrumente ulaganja, sa stabilnim prinosom i manjim nivoom rizičnosti i to dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“) a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor's, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody's.

Fond nije značajno izložen riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti, Konvertibilna marka (BAM) koja je fiksno vezana za EURO.

b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Fond je izložen rizicima koji, kroz efekte promjene visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine.

Društvo će pri investiranju imovine Fonda vršiti analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir da se rokovi dospelja oročenih depozita podudaraju sa procjenom roka u kojem navedena sredstva neće biti korišćena za kupovinu hartija od vrijednosti ili isplate penzijskih naknada članovima Fonda.

Analiza osjetljivosti na promjene kamatnih stopa se određuje na osnovu izloženosti kamatnih stopa nederivativnih instrumenata na kraju izvještajnog perioda.

Analiza osjetljivosti promjena kamatnih stopa

U slučaju da je kamatna stopa na depozite na dan 30. juna 2020. godine bila veća/manja za 1 procentni poen na godišnjem nivou, uz ostale nepromijenjene varijable, neto dobitak Fonda za prvu polovinu 2020. godinu bio bi veći/manji za iznos od 2.400 BAM (2019. godine: 1,044 BAM), kao rezultat većeg/manjeg prihoda od kamata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završio 30. juna 2020. godine

18. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

18.2. Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima (nastavak)

1) Tržišni rizik (nastavak)

c) Rizik od promjene cijena kapitala

U toku perioda koja se završio na dan 30. juna 2020. godine, Fond je izložen značajnom riziku od promjena cijena dužničkih hartija od vrijednosti obzirom da Fond ima značajna ulaganja klasifikovana kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Rizik od promjene cijene kapitala je dodatno uvećan zbog nestabilnosti nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta u Republici Srpskoj.

Analiza osjetljivosti promjena cijena kapitala

Analiza osjetljivosti na promjene cijena kapitala je određena na osnovu izloženosti riziku promjene fer vrijednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju na kraju izvještajnog perioda. Ukoliko bi se fer vrijednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju povećala/smanjila za 1% na godišnjem nivou, imovina Fonda i revalorizacione rezerve bi se povećale/smanjile za iznos od 30.272 BAM (2019. godine: 12,810 BAM), kao rezultat promjena u fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju.

2) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću nemogućnosti brze prodaje finansijske imovine Fonda po cijeni koja je približno jednaka fer vrijednosti te imovine, sa jedne strane, i nemogućnost Fonda da ispunjava svoje dospjele obaveze po osnovu isplata članovima Fonda, a na osnovu prava za uplaćene penzijske doprinose.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Društva. Menadžment Društva će imovinom i obavezama Fonda upravljati na način koji obezbjeđuje da Fond, u svakom trenutku, ispunjava sve svoje obaveze.

Ročnost dospjeća finansijske imovine Fonda na dan 30. juna 2020. godine je sljedeća:

U BAM

Finansijska imovina	do 1 mjesec	1 - 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 20 godina	Ukupno
30. jun 2020. godine					
Bez kamata	882,106			57,317	939,423
Kamatonosno			35,000	3,414,927	3,449,927
Ukupno	882,106		35,000	3,449,927	4,389,350
31. decembar 2019. godine					
Bez kamata	93,444				93,444
Kamatonosno	10,003	928	2,784	1,712,876	1,726,591
Ukupno	103,447	928	2,784	1,712,876	1,820,035

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završio 30. juna 2020. godine

18. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

18.2. Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima (nastavak)

2) Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročnost dospjeća finansijskih obaveza Fonda na dan 30. juna 2020. godine je sljedeći:

					U BAM
Finansijske obaveze	do 1	1 - 3	3 - 12	1 - 20	
31. decembar 2019. godine	_____	_____	_____	_____	Ukupno
	mjesec	mjeseca	mjeseci	godina	
Bez kamata	14,247				14,247
Ukupno	14,247				14,247

30. jun 2020. godine					
Bez kamata	32,787				32,787
Ukupno	32,787				32,787

Pregled dospjeća finansijskih obaveza je napravljen na osnovu nediskontovanih novčanih tokova finansijskih obaveza.

3) Kreditni rizik

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih lica i preuzetih obaveza, i odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze prema Fondu, što će rezultovati finansijskim gubitkom Fonda. Kreditni rizik nastaje kod hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju (obveznice), potraživanja, gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, kao i preuzetih obaveza.

Fond je izložen kreditnom riziku u određenoj mjeri, i to isključivo kroz naplatu dospjelih obaveza po osnovu kupljenih hartija od vrijednosti - obveznica. Kreditni rizik navedenih finansijskih instrumenata je ograničen zato što su najznačajniji dužnici Fonda javne institucije Republike Srpske sa dobrim kreditnom rejtingom, jer su u prethodnom periodu redovno isplaćivali dospjele anuitete kupcima svojih instrumenata (obveznica).

Obezbjedenje od kreditnog rizika uspostavljeno je preduzimanjem određenih preventivnih mjera i aktivnosti na nivou Fonda, a u skladu sa politikama investiranja. U slučaju npr. neblagovremenog izmirivanja dospjelih obaveza izdavaoca hartija od vrijednosti prema Fondu, menadžment Društva preduzima adekvatne mjere u cilju zaštite svoje imovine. Fond ne posjeduje nikakva sredstva obezbjeđenja niti instrumente kojima bi pokrio kreditne rizike koji postoje po osnovu navedenih finansijskih sredstava, i, saglasno tome, prema menadžmentu Društva, nadoknadi iznos finansijske imovine predstavlja maksimalnu izloženost kreditnom riziku.

Fond ima značajnu koncentraciju kreditnog rizika u vezi sa investicijama u hartije od vrijednosti (obveznice), jer ima značajan iznos plasiranih sredstava kod jednog izdavaoca hartija od vrijednosti (Republika Srpska, napomena 6).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za godinu koja se završila 30. juna 2020. godine

18. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

18.3. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

Obračun neto vrijednosti imovine Fonda, odnosno fer vrijednosti finansijskih sredstava, definisan je Pravilnikom o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu "Pravilnik", "Službeni glasnik RS", broj 113/17) i Pravilnikom o izmjenama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda ("Službeni glasnik RS, broj 43/18) (napomena 3.5).

Naredna tabela predstavlja analizu finansijskih instrumenata koji su vrednovani nakon početnog priznavanja po fer vrijednosti, grupisanih u nivoe od 1 do 3, u zavisnosti od stepena mogućnosti procjene fer vrijednosti, a na osnovu Pravilnikom o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu "Pravilnik", "Službeni glasnik RS", broj 113/17) i Pravilnikom o izmjenama pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda ("Službeni glasnik RS, broj 43/18).

30. jun 2020.	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>U BAM Ukupno</u>
Finansijska sredstva:				
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	3.027.244	-	-	3.027.244
<i>Ukupno</i>	<u>3.027.244</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.027.244</u>
31. decembar 2019.				
Finansijska sredstva:				
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	1.281.022	-	-	1.281.022
<i>Ukupno</i>	<u>1.281.022</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.281.022</u>

Navedena tabela uključuje samo finansijska sredstva, jer Fond nema finansijskih obaveza koje su iskazane nakon početnog priznavanja po fer vrijednosti. Nije bilo prenosa sa prvog na drugi nivo u datom periodu.

- *Nivo 1* odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz kotirane tržišne vrijednosti (nekorigovane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i obaveze, a na osnovu izvještaja kastodi banke (Nova banka a.d. Banja Luka) o fer vrijednosti ulaganja Fonda.
- *Nivo 2* odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz ulaznih parametara, različitih od kotirane tržišne vrijednosti obuhvaćene Nivoom 1, a koje su vidljive iz sredstava ili obaveza, direktno (na primjer, cijena) ili indirektno (na primjer, proisteklo iz cijene).
- *Nivo 3* odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz tehnika procjenjivanja koje uključuju ulazne parametre za finansijska sredstva ili obaveze, a koji predstavljaju podatke koji se ne mogu naći na tržištu (neistraženi ulazni parametri).

19. DOGAĐAJI NAKON BILANSA

Brzo širenje virusa Covid-19 i njegovi društveni i ekonomski efekti u Republici Srpskoj, kao i na globalnom planu, mogu za posledicu imati pretpostavke i procjene koje će zahtjevati revidiranje, a to može dovesti do materijalno značajnih korekcija knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne poslovne godine. U ovoj fazi rukovodstvo nije u mogućnosti da pouzdano procjeni uticaj jer se novi događaji odvijaju iz dana u dan.

Dugoročno gledano, posledice mogu uticati na obim trgovanja, tokove gotovine, i profitabilnost. Bez obzira na navedeno, na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja Fond i dalje ispunjava svoje obaveze o roku dospjeća te stoga nastavlja da primjenjuje načelo stalnosti poslovanja kao računovodstvenu osnovu za sastavljanje finansijskih izvještaja.

NADZORNI I STATISTIČKI IZVJEŠTAJI
Za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
Za period koji se završio 30. juna 2020. godine

20. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer.

Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zatezних kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva i Fonda, mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Fondu, može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o poreskom postupku Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina, pri čemu pravo na utvrđivanje i naplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje ne zastarijeva. To znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

21. DEVIZNI KURSEVI

Srednji kursevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primjenjeni za preračun deviznih pozicija u izvještaju o finansijskom položaju u BAM, za pojedine glavne valute su bili sljedeći:

	30. jun	U BAM
	2020.	31. decembar
	2020.	2019.
Euro (EUR)	1.9558	1.9558
Američki dolar (USD)	1,7333	1.7479